

Når dyrene

I løbet af ganske få år er der udkommet en lang række serier for børn

Af Nana Emilie Krogh Stausbøll og Mikkel Krogh Stausbøll

I stafetten mellem medarbejdere ved læreruddannelsen handler det denne gang om serier, der de sidste år har gjort et stort indtog i børnelitteraturen, nemlig serier med dyr i rollen som detektiver – hvad er det, de dyr kan?

Der sker underlige ting i London. Og kun ét dyr er i stand til at løse gåderne, som grænser til det overnaturlige: En hamsterdetektiv ved navn Clara.

Hamsterdetektiven Clara er hovedkarakteren i tegneserien *Mystery Lane*, der kan ses om fredagen kl. 19.00, når DR sender *FreddagsTamTam* (og som naturligvis også kan streames når som helst på DRTV).

I hvert afsnit af serien skal Clara og hendes venner, hamsteren Bro og hunden McSnude, med kløgt, mod og et stærkt sammenhold opklare et nyt mysterie. Afsnittene er skøre, sjove og fyldt med action. Hjemme hos os bliver ungerne revet med – hver gang!

Der er mange populære serier med dyr i rollerne som detektiver, her f.eks. serien Kattespionerne fra Rosengård, hvor kattene skal forsøge at klare sig i en verden af spionage, kodesprog og forklædninger.

Litteraturens dyredetektiver

Hvad er det, de dyr kan?, kan man tænke, mens man siddende i lænestolen skiftevis følger med på skærmen i smug og trodsigt kigger væk og drømmer om den dag, vi kan slukke for hamstershowet og sammen fordybe os i nogle "rigtige" mysterier og eventyr.

For eksempel i de gamle *Tintin*-album, der tålmodigt står i reolen og venter på, at ungerne (om lidt!) er gamle nok. Indtil vi skal på eventyr med Tintin og Kaptajn Haddock, må man konstatere, at de der dyr kan et eller andet – og ikke mindst kan de altså opklare mysterier.

Netop serier om dyr i rollen som detektiver har de sidste år gjort et stort indtog i børnelitteraturen.

En perser, en pekingeser og en norsk skovkat kommer ind på en bar. Det lyder måske som starten på en vittighed, men det er faktisk starten på en medrivende kattekrimi i serien *Kattespionerne fra Rosengård* af Anja Gatú.

Her bliver katten Samira medlem af kattespionerne og skal forsøge at klare sig i en verden af spionage, kodesprog og forklædninger.

Ikke kun hunde og katte

I løbet af ganske få år er der udkommet en lang række serier for børn i alderen 8-12 år med dyr (typisk hunde og katte) i rollen som detektiver. Måske var det *Hundemand*-serien, der startede bølgen, men den tæller ikke med her, for hundemand er jo halvt menneske.

I stedet var det måske *Kæledyrspatroljen* af Gareth P. Jones, hvor hunden Biskit og katten Mitzy optræder side om side med overvågningsmåger og en lægeguldfisk i en bowle.

Samme idé om et detektivbureau med forskellige dyr findes i *Dyrenes detektivbu-*

klarer sagen

ørn med dyr i rollen som detektiver.

reau-serien af Endre Lund Eriksen og Gisle Normann Melhus, hvor mesterdetektiv-hvalrossen Carl Berner arbejder sammen med den hyperaktive mink Mirja.

I serien *Underhundene* af Kate og Jol Temple kommer katten Hugtand i lære som detektiv og får lov til at opklare forbrydelser i Hundestrups underverden.

En sidste anbefaling er *Miss Cat*-serien af Jean-Luc Fromental, der er en tegneserie med gådefulde mysterier i et gakket og syret univers, hvor dyr og mennesker lever side om side med hinanden.

Alle ovennævnte serier er flot illustreret, lette og overskuelige at læse og egner sig både til højtlesning og selvlesning. De er særdeles velegnede til lystlæsning, både i skolen og hjemme, og rammer en bred målgruppe.

Børnelitteraturens dyr – historisk set

Dyr er alle vegne i børnelitteraturen – og har altid været det! Tænk bare på *Dyrene i Hakkebakkeskoven*, *Cykkelmyggen Egon*, *Aben Osvald*, *De Tre Bukke Bruse* og H.C. Andersens *Den grimme ælling*.

I nyere børnelitteratur ser vi det samme. Alle børn kender Marianne Iben Hansens and Axel, der elsker biler, eller Jakob Martin Strids blå elefant Mimbo Jimbo og *Lille Frø*, der er så slem, så slem.

Ofte bliver børnelitteraturens mange dyr fremstillet som menneskelignende skikkelser, der tænker og gør akkurat som mennesker, bare i form af et dyr. Denne romantiserende fremstilling er ofte ensidig og siger mere om os mennesker end om dyrene, selvom historierne jo handler om dyr.

En ny tendens i moderne børnelitteratur er den såkaldte økokritiske børnelitteratur, der

gør op med det romantiserede forhold til naturen og i stedet lader dyrene optræde i deres egen ret.

Her gøres op med en antropocentrisk forståelse af verden med mennesket i centrum. Eksempler på nyere, økokritiske udgivelser er Bjarke Sølverbæks roman *Udyr*, Karen Filskovs figurdigte *Det sner med fjer* og *Et perfekt insekt* samt billedbogen *Den sidste sabeltiger* af Line Malling Schmidt.

Her indtager dyrene ikke menneskeskikkelse, og bøgerne inviterer til en nuanceret refleksion over den komplekse relation mellem dyr og menneske.

Børn elsker historier om dyr

Mange af de nævnte titler om dyredetektiver kan ikke siges at høre under den nye, økokritiske bølge af børnelitteratur, for de trækker på mange af de samme elementer som den traditionelle børnelitteratur med dyr i hovedrollen (eller rettere menneskerollen).

Alligevel tilbyder de noget, der bidrager til den samme økokritiske refleksion: Dyrene er repræsenteret og tillægges på den måde en værdi, og samtidig får vi lov til at se på os selv som mennesker udefra med et andet blik.

Børn elsker dyr! Og det gør de også, når de vælger litteratur. En undersøgelse af 9-12-årige børns læsevaner fra 2010 viser, at bøger om dyr figurerer højt blandt børnenes læsefavoritter.

I 3. klasse kan 37 procent af eleverne godt lide at læse bøger om dyr, og i 4. klasse er det 35 procent. Tallet falder med alderen, i 6. klasse helt ned til 13 procent. Det er altså en genre, der bliver læst mest hos de yngste læsere.

I vores egen undersøgelse har vi spurgt eleverne i ti 4. klasser, hvilke kategorier af bøger de foretrækker at læse, samt hvilke in-

Et andet eksempel er den også populære serie *Underhundene* af Kate og Jol Temple, hvor katten Hugtand kommer i lære som detektiv og får lov til at opklare forbrydelser i Hundestrups underverden.